

DEN DANSKE DOMMERFORENINGS

ÅRSBERETNING

1972-73

DEN DANSKE DOMMERFORENINGS

ÅRSBERETNING

1972-73

INDHOLD

I	Generalforsamling og årsmøde 1972	3
II	Bestyrelsens virksomhed	7
	Bestyrelsesmøder	7
	Organisationer og udvalg	7
	Referat af behandlede sager	8
	Dommerembederne i almindelighed ..	8
	Tinglysning	9
	Skifteret	11
	Betænkninger og lovudkast	13
III	Samarbejdet med dommere i andre lande	20
IV	Den danske dommerstand	22
V	Dommerforeningens regnskab	25

I

Generalforsamling og årsmøde 1972

Fredag den 6. og lørdag den 7. oktober 1972 afholdt Dommerforeningen generalforsamling og årsmøde på hotel Marselis, Århus.

Formanden, dommer Carsten Jepsen, åbnede fredag kl. 10 årsmødet og bød velkommen til medlemmer og gæster og rettede en særlig velkomst til foreningens svenske gæster, præsident Sture Petrén, herredshøvding Erik Alexandersson og herredshøvding Nils Källoff samt til de i det forløbne år udnævnte dommere.

Derefter afholdtes generalforsamling. Retspræsident, dr. jur. E. A. Abitz valgtes til dirigent og konstaterede generalforsamlingens lovlighed.

Formanden udtalte mindeord over de i årets løb afdøde dommere.

Formanden aflagde derefter beretning og redegjorde for bestyrelsens virksomhed i det forløbne år og kom nærmere ind på følgende spørgsmål:

- a. *Bestyrelsens konsultative virksomhed*,
der har omfattet ca. 90 sager, d. v. s. ca. 1 sag hver 3. arbejdsdag.
- b. *Public relation virksomhed*
og omtalte herunder, hvorvidt og i hvilket omfang spørgsmål fra fjernsyn, presse og radio vedrørende enkelte sager bør besvares, og rettede en tak til byretsdommer Lichtenberg for hans medvirken i en diskussion i fjernsynet.
- c. *Rationaliseringen*,
herunder, at de nye kasseapparater nu siden den 1. oktober snurres overalt, forslag til ny skiftesagliste m. v. og nye tabeller til arveafgifter.
- e. *Retskredsinddelingen*
og omtalte bl. a., at nogle af de 22 retter, som var foreslået ned-

lagt, overlevede. Der er problemer med præsidenternes placering, hvortil kommer, at man forsøger at placere 2 dommere i 36. lønramme ved hvert af embederne i Odense og Aalborg. Endelig nævnte han, at ved deling af embederne har foreningen tilsluttet sig deling i civil- og kriminaldommerembede samt den såkaldte Odenseordning.

- f. *Oplysningsbureauer*
og henviste til årsberetningen 1971-72 side 15-18.
- g. *Fængselsbesøg*,
hvoraf der er foretaget 6 i 1971-72 med deltagelse af 33 dommere. Der fortsættes i 1972-73.
- h. *Dommerkurser*,
der forventes afholdt i begyndelsen af 1973.
- i. *Børne- og ungdomsværnenes erklæringer*,
hvorom bestyrelsen vil rette henvendelse til justitsministeriet med henblik på, om nærmere retningslinier kan udformes.
- j. *Internationalt samarbejde*,
hvor der henvistes til årsberetningen side 26-27.
- k. *Salær til advokater i straffesager*,
Formanden redegjorde for de synspunkter, der er fremkommet fra advokatside, og nævnte, at Dommerforeningen ikke bør påtage sig at udsende vejledende salærtakster.
- l. *Lønpolitiske forhandlinger*.

Honoraraftalen var nu optaget til revision, og der ville ikke blive stillet krav om forhøjelse.

Formanden konkluderede dette afsnit med at sige, at denne sag var foreløbigt afsluttet på en for dommerne tilfredsstillende måde, men vejen har været lang og møjsommelig.

Formanden kom ind på enkelte honorarspørgsmål, nemlig for de hverv, dommere har i konkurrence med andre, samt vejttaksationer og taksationer efter by- og landzoneloven og udtalte, at der nu var håb om, at Juristforbundets forhandlinger ville føre til resultat. Endelig nævnte formanden, at politiet havde stillet forslag om vederlag for grundlovsvagter i forbindelse med etablering af en vagtordning, men Dommerforeningen ville stille sig afventende.

- m. *Dommerforeningens stilling i organisationsmæssig henseende*.

Formanden indledte dette afsnit med en historisk redegørelse. Bestyrelsen havde forstået, at sidste års redegørelse var blevet taget til efterretning, hvorfor man straks var gået i gang med

deltagelse i de møder, som var nødvendige, for at hele apparatet kunne stå klart den 1. januar 1972, da A.S. og Samrådet oplyste med at eksistere. Han henviste til bestyrelsens brev til samtlige dommere, udsendt den 31. januar 1972, trykt i årsberetningen 1971-72 side 12-13. Proceduren er nu historie. Stillingen i dag er den, at ca. 30 af Dommerforeningens medlemmer, eller ca. 15 %, ikke er medlemmer af Juristforbundet, hvilket giver anledning til bekymring. Vi opfylder for tiden ikke kravet om 200 medlemmer for at få indvalgt en repræsentant i repræsentantskabet, og vi kan således komme til at gå tiggergang til andre foreninger. Formanden nævnte de forskellige grunde, der er fremført til støtte for ikke medlemskab, og imødegik disse, idet han bl. a. fremhævede, at § 1 i foreningens love også handler om hævde af dommerstandens stilling og tarv og om, at foreningen i det hele skal være dommernes organ over for administrationen, hvor sådant er påkrævet eller ønskeligt. Formanden sluttede med at udtale, at udviklingen i den allernærmeste tid nok vil vise, at vi har behov for Juristforbundet og A.C., og at der af disse organisationer udføres et arbejde, som er til gavn også for dommerstandens medlemmer. Og med henvisning hertil var det bestyrelsens håb, at i hvert fald en del dommere ville lade sig overbevise gennem gode argumenters milde tale.

Ingen ønskede ordet til formandens beretning, og dirigenten konstaterede herefter, at beretningen i sin helhed var godkendt.

Dommer E. Caspersen gav en redegørelse for klagerettens virksomhed i det forløbne år. Der var behandlet ialt 25 sager mod dommere og dommerfuldmægtige, men de 23 blev afvist af forskellige grunde. I 2 sager blev der afsagt dom, og i begge sager blev klagerne afvist som ubegrundede.

Kassereren, byretsdommer Kristian Frøsig, forelagde de reviderede regnskaber for foreningen og de under denne hørende legater. Ingen ønskede ordet til regnskabsaflæggelsen, og der gaves decharge.

Dommer Carsten Jepsen genvalgtes til formand.

Den øvrige bestyrelse, højesteretsdommer Vetli, landsdommer Bjarne Frandsen, landsdommer Høeg, civildommer Ryhave, civildommer Sv. Nielsen, dommer Halkov, byretsdommer Frøsig og dommer K. Iversen, genvalgtes.

Revisoren, fhv. dommer Thal Jantzen og suppleanten, landsdommer Robert Dam, genvalgte ligeledes.

Under eventuelt rettede højesteretsdommer Hvidt en tak til bestyrelsen for dens store arbejde i honorarsagen og de organisationsmæssige forhold, hvis resultater han helt kunne tilslutte sig.

Efter generalforsamlingen konstituerede bestyrelsen sig med Frandsen som næstformand, Frøsig som kasserer og Iversen som sekretær.

Under årsmødet fredag eftermiddag bød formanden velkommen til foredragsholderen, dommer Ehrenreich, Århus, samt til de indbudte gæster, professor Lund Christiansen, Århus, kontorchef Arildsen og fuldmægtig Leif Sørensen, justitsministeriet.

Dommer Ehrenreich indledte over emnet:

„Skal forbrugersager behandles ved klagenævn eller domstole?“

Efter professor Lund Christiansens indlæg udspandt der sig en livlig diskussion, hvori deltog landsdommer Unmack Larsen, herredshøvding Alexandersson og dommerne Jul. Paulsen, E. Caspersen, M. Hastrup, P. Olav Hansen, landsdommer Mundt og højesteretsdommer Thygesen.

Dommer Ehrenreichs indlæg er trykt i Juristen 1973, side 217-224.

Fredagens program sluttede med middag for foreningens medlemmer og gæster med damer.

Årsmødet fortsatte lørdag kl. 10. Næstformanden, landsdommer Bjarne Frandsen bød velkommen til foredragsholderen, professor, dr. jur. Max Sørensen, Århus, der talte om

„Danske domstoles anvendelse af europæisk ret“.

Foredraget, der er trykt i Ugeskrift for Retsvæsen 1973, B. side 1-17, påhørtes med stor interesse. Efter foredraget kunne mødelederen konstatere, at professor Max Sørensens orientering i det omfangsrige emne havde været så grundig, at der ikke var anledning til supplerende spørgsmål fra forsamlingen.

Formanden sluttede herefter årsmødet.

II

Bestyrelsens virksomhed

Bestyrelsesmøder

I det forløbne år siden udsendelsen af sidste årsberetning har bestyrelsen afholdt møder den 6. oktober 1972, den 10. januar, den 13. marts, den 13. juni og den 28. juli 1973.

Dommerforeningens repræsentation i organisationer og udvalg m. v.

Dommer Carsten Jepsen er medlem af repræsentantskabet for Danmarks Jurist- og Økonomforbund.

Landsdommer Bjarne Frandsen er næstformand for Danmarks Jurist- og Økonomforbund, medlem af repræsentantskabet for A.C., suppleant i bestyrelsen for A.C. samt formand for retsgruppen (foreningerne under domstole, politi, anklagemyndighed og fængselsvæsen m. v.).

Landsdommer Frandsen er endvidere medlem af udvalget angående revision af lovtidendeloven m. v. og af den af ministeriet for offentlige arbejder nedsatte kommission vedrørende ekspropriationslovgivningen.

Fhv. civildommer Harald Petersen er medlem af den af landbrugsministeriet nedsatte kommission om moderniseringer inden for matrikulsvæsenet.

Dommer Jørgen Clausen er medlem af udvalget angående matrikulære berigtigelser ved ekspropriation.

Landsdommer Kai Kjøgø er medlem af justitsministeriets kriminalforsorgsudvalg.

Landsdommer Arne Holmstrup er medlem af udvalget om den fremtidige organisering af mentalobservationsvirksomheden.

Civildommer Svend Nielsen er medlem af det af justitsministeriet nedsatte arbejdsudvalg, der skal gennemgå forskellige aktuelle tinglysningssspørgsmål.

Retspræsident Eli Caspersen er medlem af det af justitsministeriet nedsatte udvalg om revision af retsplejelovens 4. bog 2. og 3. afsnit.

Højesteretsdommer Poul Høeg er medlem af et af Juristforbundets Forlag nedsat udvalg, der skal undersøge mulighederne for

informationssøgning af juridisk litteratur, domme og love på EDB.

Byretsdommer *Kristian Frøsig* er medlem af et af justitsministeriet nedsat planlægningsudvalg vedrørende den frie kriminalforsorg.

Dommer Kristen Iversen er Dommerforeningens repræsentant i „Det kriminalpræventive råd“ og medlem af en af rigsadvokaten nedsat arbejdsgruppe til udarbejdelse af standarder til blanketter og fortrykte koncepter m. v.

Retspræsident *Erik Andersen* og dommer *Carsten Jepsen* er af foreringen udpeget som medlemmer af hovedsamarbejdsudvalget for domstolene.

Referat af nogle af de behandlede sager

DOMMEREMBEDERNE I ALMINDELIGHED

Udsendelse af E.F. bestemmelser til domstolene.

Dommerforeningen har i skrivelse af 16. april 1973 (j.nr. 3/1973) tiltrådt et udkast til cirkulæreskrivelse fra justitsministeriet, hvorefter „De Europæiske Fællesskabers Tidende“ samt samlingen af afgørelser truffet af EF-domstolen i Luxemburg, ved justitsministeriets foranstaltning efter anmodning vil blive leveret følgende retter: Højesteret, Østre Landsret, Vestre Landsret, Sø- og Handelsretten i København, Københavns byret, Århus by- og herredsret, Odense by- og herredsret og Ålborg by- og herredsret.

Det fremgår videre af udkastet, at andre dommerembeder henvises til at låne de nævnte publikationer hos de nævnte retter, hvilket også gælder EF-litteratur iøvrigt, som de nævnte retter i fornødent omfang kan anskaffe. Såfremt der ved det enkelte dommerembede undtagelsesvis måtte opstå behov for anskaffelse til egen rådighed af EF-litteratur, bør ansøgning herom indsendes til justitsministeriet.

Betaling for meddelelser i Statstidende.

Justitsministeriet har hørt Dommerforeningen om et forslag om, at betaling for meddelelser i Statstidende, der optages efter anmodning af statsinstitutioner, ikke indsendes til Statstidendes kontor,

men opkræves af vedkommende institution, der tager beløbene til indtægt på en særlig konto. For dommerembedernes vedkommende drejer det sig om følgende meddelelser:

Indkaldelse til auktionsmøder, skifteretsmeddelelser, forkyndelser af visse stævninger, offentliggørelse af visse domme, indkaldelser i henhold til tinglysningslovens § 20 og indkaldelser i forbindelse med mortifikations- og ejendomsdomme.

I Dommerforeningens skrivelse af 6. marts 1973 til justitsministeriet (jr. nr. 7/73) hedder det bl. a.:

„... at der ikke teknisk eller administrativt ses at være noget til hinder for ordningens gennemførelse, men man finder det rimeligt at gøre opmærksom på, at det drejer sig om en af den slags rationaliseringer, ved hvilken en lettelse i arbejdet, som kan ventes opnået for den ene statsinstitution, mere end opvejes ved et forøget arbejde, som lægges over på andre statskontorer. Dommerforeningen mener også at burde pege på, at nyordningen må forudsætte et merarbejde for den revision, som skal kontrollere, at de pågældende afgifter er indgået i embedets kasse. Enhver sagsbehandler ved embedet kan incassere de her omhandlede afgifter, og det vil ikke være muligt for embedets chef effektivt at føre kontrol med, at misbrug ingen sinde finder sted.

En rationalisering, der medførte både en mærkbar lettelse i arbejdet for Statstidende og for de pågældende statsinstitutioner, ville det være, såfremt man simpelthen afskaffede betalingen for de omhandlede meddelelser i Statstidende Såfremt det af fiskale hensyn ikke er muligt at afse fra den indtægt, som disse meddelelser hidtil har indbragt, ville det være en nærliggende løsning at få kompensation for den mindskede indtægt ved en forhøjelse af retsafgifterne“

TINGLYSNING

Kontrol og indberetning i henhold til lov nr. 267 af 7. juni 1972 om sommerhuse og campingpladser m. v.

I ovennævnte lovs § 8 stk. 1 er bestemt, at selskaber m. v. ikke må erhverve fast ejendom uden boligministerens samtykke, medmindre ejendommen skal anvendes til helårsbeboelse eller i erhvervsøjemed, og i § 8 stk. 2, at skødet ved anmeldelse til tinglysning skal være ledsaget af en tilladelse efter stk. 1 eller indeholde erhverve-

rens erklæring om, at betingelserne for at erhverve ejendommen uden sådan tilladelse er opfyldt. I lovens § 11 er derhos bestemt, at forskellige myndigheder, herunder tinglysningsmyndighederne, skal afgive beretning til boligministeren, hvis de kommer til kundskab om virksomhed, der kan være omfattet af loven.

Endelig bestemmes det i loven, at boligministeren fastsætter regler om erklæringens indhold (§ 8 stk. 2) og nærmere regler om indberetningspligten (§ 11 stk. 2).

I skrivelse af 1. december 1972 har justitsministeriet hørt Dommerforeningen om et af boligministeriet udarbejdet udkast til bekendtgørelse om dokumentationen i henhold til lovens § 8 stk. 2 og om indberetningspligten i henhold til § 11 samt om et af justitsministeriet herom udarbejdet notat.

I skrivelse af 18. december 1972 (j.nr. 77/1972) har Dommerforeningen bl. a. udtalt, at man kan tiltræde det i notatet af justitsministeriet tagne standpunkt, at den nødvendige erklæring optages i skødet.

Dommerforeningen har videre udtalt, at man intet har at indvende imod, at den i lovens § 11 nævnte indberetning sker ved indsendelse af skøde, forudsat at det kan ske ved en fotokopi. Med hensyn til udkastets § 4, der foreslår, at tinglysningsdommeren, hvis han iøvrigt under varetagelse af sine sædvanlige opgaver, kommer til kundskab om en af lovens § 1 omfattet påtænkt eller etableret udnyttelse af en fast ejendom, skal afgive indberetning til boligministeriet, har Dommerforeningen endelig udtalt:

„... Der er i lovens § 11 pålagt tinglysningsmyndighederne indberetningspligt på lige fod med andre myndigheder, dersom de kommer til kundskab om virksomhed, der kan være omfattet af § 1. Ordene i udkastets § 4 „påtænkt eller etableret“ synes at gå videre. Foreningen skal henstille til overvejelse at lade disse ord udgå. Det er mere teori end praksis, at en tinglysningsdommer gennem læsning af dokumenter, der indleveres til tinglysning, kan få mistanke om, at en udnyttelse i strid med loven påtænkes iværksat, og det er store krav at stille til det ikke juridiske personale, som ekspederer dokumenterne, at det skal være opmærksom på dette problem og i hvert enkelt tilfælde standse ekspeditionen og forelægge sagen.“

I boligministeriets bekendtgørelse nr. 182 af 29. marts 1973 er Dommerforeningens indstilling fulgt.

SKIFTERET

Løbsbladsprotokoller i eksekutorboer.

Justitsministeriet har hørt Dommerforeningen om et forslag fra Det danske Advokatsamfunds erhvervsudvalg om indførelse af løbsbladsprotokoller i eksekutorboer, og om der ved eventuel indførelse heraf måtte være anledning til at indføre supplerende forskrifter, f. eks. om at tilførsler til protokollen skal ske inden visse frister.

Dommerforeningen har i skrivelse af 15. marts 1973 (j.nr. 8/73) udtalt, at der ikke skønnes at være betænkeligheder ved forslaget, og at der ikke findes anledning til at indføre supplerende forskrifter.

Lønmodtagernes Garantifonds anmeldelse i konkursboer af lønningsbeløb.

Justitsministeriet har anmodet Dommerforeningen om en udtalelse om de spørgsmål, som rejser sig, når Lønmodtagernes Garantifond har udbetalt nettoløn (bruttoløn ÷ beregnet A-skat) til en lønmodtager og derefter skal foretage anmeldelse i arbejdsgiverens konkursbo.

Dommerforeningen har i skrivelse af 4. maj 1973 (j.nr. 17/1973) efter forhandling med præsidenten for Sø- og Handelsretten besvaret 4 af skattedepartementet stillede spørgsmål, som alle er domstolsanliggender, således:

- „1. Fonden kan anmelde hele bruttoløbet, hvilket må anses for praktisk både for skattevæsenet og skifteretten og næppe særlig besværligt for fonden.
2. Kravet får stilling som simpelt krav.
3. Såvel fonden som skattevæsenet må antages at indtræde i lønmodtagerens privilegerede stilling.
4. Hvis arbejdsgiveren har udbetalt løn uden at tilbageholde skat, må skattevæsenet selv anmelde sit krav.

Hvis fonden anmelder både på egne og på skattevæsenets vegne, er yderligere anmeldelse ufnøden.“

Ændring af skiftesaglisten m. v.

Justitsministeriet har hørt Dommerforeningen om et af udvalget vedrørende rationalisering ved dommererhederne udarbejdet udkast

til skiftesagliste med tilhørende blanketsæt ved den indledende behandling af dødsboskifter m. v., herunder særligt:

- 1) hvorvidt der ved hvert dommerembede bør være én eller to skiftesaglister,
- 2) om det er tilstrækkeligt, at dommeren nummererer de enkelte blanketsæt,
- 3) om blanketsættene bør leveres med forhåndstryk med embedets navn, og
- 4) om skiftesaglisten bør være i A 4 eller A 5-format.

I skrivelser af 20. september 1972 og 11. december 1972 (j.nr. 45/72) har Dommerforeningen bl. a. udtalt, at de foreslåede rationaliseringsforanstaltninger bør gennemføres, og at man gerne ser, at de gennemføres snarest. Med hensyn til de specielle spørgsmål har foreningen udtalt:

ad 1: at der kun bør være én skiftesagliste.

ad 2: at en forhåndsnummerering formentlig ikke er nødvendig,

ad 3: at man anbefaler, at sættene forsynes med embedets navn, adresse og telefonnummer, eventuelt at sæt med forhåndstryk leveres alle embeder, som har et årsforbrug på 100 sæt (å 3 boer)

ad 4: at det kan tiltrædes, at saglisten udformes i A 4-format med plads til 3 boer på hver side.

Anmeldelse af dødsfald.

Justitsministeriet har udbedt sig en udtalelse om et forslag, fremsat i „Betænkning nr. 649 om borgerlig personregistrering“, der går ud på at ophæve pligten til at anmelde dødsfald til skifteretten og indføre den sønderjydske ordning med anmeldelse til personregisterføreren.

Dommerforeningen har i skrivelse af 20. november 1972 (j.nr. 69/72) udtalt sig imod, at forslaget gennemføres.

Som begrundelse har foreningen bl. a. anført, at hensynet til, om det er en lettelse for borgerne ikke at skulle anmelde dødsfald for skifteretten, ikke kan veje tungt, da den enkelte borger kun få gange i sit liv vil have nødig at skulle foretage anmeldelse af dødsfald. Der er erfaringsmæssigt visse praktiske fordele forbundet med den uden for de sønderjydske landsdele bestående ordning, og den

virker sikrere og hurtigere. Ofte fremkommer allerede ved anmeldelsen af dødsfaldet oplysninger, som er af betydning for boets behandling.

I skrivelse af 16. marts 1973 til indenrigsministeriet har justitsministeriet tiltrådt foreningens standpunkt.

BETÆNKNINGER OG LOVUDKAST

Udlæg og udpantning.

I årsberetningen for 1971-72 p. 25 er omtalt, at Dommerforeningen i en udtalelse (j.nr. 22/72) om betænkning nr. 634/71 om udlæg og udpantning har tilsluttet sig hovedtankerne i udvalgets forslag. Til dels på grundlag af de udtalelser, der er afgivet om betænkningen, har justitsministeriet udarbejdet forslag til lov om ændring af retsplejelovens regler om tvangsfuldbyrdelse, og justitsministeriet har anmodet Dommerforeningen om en udtalelse om dette forslag.

I foreningens svar (skrivelse af 6. december 1972 – j.nr. 73/1972) hedder det bl. a., at reglen i forslagens § 489 a, hvorefter udlæg ikke kan forlanges hos en skyldner, hos hvem der under en tidligere forretning inden for det sidste år er foretaget forgæves udlæg, medmindre der er rimelig grund til at antage, at han nu ejer aktiver, under alle omstændigheder kun bør være fakultativ. Som begrundelse nævnes bl. a., at reglen ved de større fogedretter vil kræve oprettelse af debitorarkotek, hvilket vil kræve personaleudvidelser. Det hedder videre i svaret, at man ikke vil udtale sig imod forslagens § 491 stk. 2, hvorefter fordringshaveren ikke behøver at møde under forretningen uanset fordringens størrelse, eller mod forslagens § 524 a, hvorefter fogden kan bestemme, at det udlagte løsøre ikke må fratages skyldneren, så længe han overholder en af fogedretten tiltrådt afdragsordning. Endelig fremgår det af svaret, at foreningen er betænkelig ved, at justitsministeriet er indstillet på at søge antallet af politifremstillinger nedsat ved at åbne mulighed for skyldnerne til at møde f. eks. mellem kl. 16 og 18 eller om lørdagen. Man har herved bl. a. peget på bevillingsmæssige problemer og personalevanskeligheder samt på konsekvenserne for andre områder.

Strafferetlige særforanstaltninger.

Justitsministeriet har hørt Dommerforeningen om det af justitsministeren i folketinget den 14. december 1972 fremsatte forslag til lov om ændring af straffelovens bestemmelser om særforanstaltninger.

I Dommerforeningens svar af 28. februar 1973 (j.nr. 5/1973) hedder det bl. a.:

„.... *Ad nr. 3 og 9. Psykisk abnormitet.*

Indførelsen af et rent psykiatrisk kriterium, hvortil straffrihed direkte knyttes, har til forudsætning, at der i det store og hele er en sådan fasthed i den gældende afgrænsning af de psykiske abnormiteter, hvorom der er tale, at der intet betænkeligt kan være ved at bygge en regel om straffrihed på et psykiatrisk kriterium. Efter Dommerforeningens opfattelse må det imidlertid være forbundet med tvivl, om der kan siges at være en sådan fasthed i den lægelige bedømmelse og afgrænsning af de nævnte psykiske abnormiteter, at denne forudsætning virkelig er til stede. Med henvisning hertil har det under voteringen været udtalt, at man hellere havde set den gældende regel opretholdt, hvorefter domstolene har en noget større frihed i bedømmelsen af, hvilke midler der skal tages i anvendelse i grænsetilfælde, og at der i hvert fald burde være levnet tid til en mere indgående drøftelse i den faglige presse og på faglige møder af problemstillingen vedrørende samfundets reaktioner over for psykisk abnorme.

Der haves ingen indvending mod, at den særlige forvaring, som er omhandlet i gældende straffelovs § 70, ophæves i sin nuværende form, og at der i stedet indføres en forvaring, der kan anvendes, uden at der hertil er anvendt nogen psykiatrisk karakteristik af lovovertræderen, men som tager sigte på anvendelse over for personer, der gør sig skyldige i de i forslaget nævnte grove forbrydelser, og over for hvem det af retssikkerhedshensyn er nødvendigt at anvende forvaring i stedet for fængsel. Det kan endvidere tiltrædes, at særængsel afskaffes, således at det overlades til fængselsvæsenet nærmere at bestemme, hvorledes der under straffuldbyrdelsen anstaltsmæssig og på anden måde skal tages hensyn til personer, der er karaktermæssigt afvigende.

Ad nr. 4. Udgangstilladelse.

Det er ikke uden betænkelighed, at ordene i gældende straffelovs § 35, stk. 2: „under hensyn til straffetidens længde“ ikke er med-

taget i den nye formulering. Ved afgørelsen af, hvorvidt og på hvilket tidspunkt under straffuldbyrdelsen udgangstilladelse bør meddeles, bør formentlig også hensynet til straffetidens længde indgå med en vis vægt. Undlades dette hensyn, vil man næppe undgå tilfælde, der kan virke stødende.

.... *Ad nr. 5. Ophævelse af ungdomsfængsel.*

Spørgsmålet om, hvorvidt ungdomsfængsel bør ophæves, må efter Dommerforeningens opfattelse være behæftet med megen tvivl Dommerforeningen kan ikke på det foreliggende grundlag udtale nogen begrundet mening vedrørende dette vanskelige spørgsmål, men det forekommer betænkeligt, at forslaget om ophævelse af ungdomsfængsel gennemføres så hurtigt, uden at der har fundet en bredere debat sted. Men henviser i så henseende til den vægtige argumentation, som er fremsat af mindretallet i straffelovrådets betænkning side 130-134, og Dommerforeningen skal navnlig pege på, at det alternativ, som frembyder sig, såfremt ungdomsfængsel afskaffes, formentlig må blive, at et relativt stort antal unge kriminelle, som ikke klarer sig efter idømmelsen af en frihedsstraf af kortere varighed, vil blive idømt gentagne fængselsstraffe af stadig længere varende karakter, hvorved man næppe undgår en udmålingspraksis, som i vidt omfang lader straffene stige efter gentagne tilbagefald. Med hensyn til gruppen af unge kriminelle mellem 15 og 18 år vil ophævelse af ungdomsfængselsinstitutionen stærkt understrege behovet for, at der sker en udbygning af børne- og ungdomsforsorgens institutioner, således at disse unge i væsentlig større omfang, end det nu til tilfældet, kan forblive under børne- og ungdomsforsorg i stedet for at skulle anbringes i fængsel.“

Endelig hedder det i svaret, at man intet har at indvende imod, at arbejds- og sikkerhedsforvaring ophæves, at reglerne om straffenedsættelse i straffelovens § 85 gøres fakultative, og at straffelovens § 86 ændres derhen, at frihedsberøvelse, der har været længere end 24 timer, afkortes med et antal dage svarende til det antal påbegyndte døgn, som frihedsberøvelsen har været.

Der henvises til lov nr. 320 af 13. juni 1973.

Af- og nedkriminalisering.

Justitsministeriet har hørt Dommerforeningen om forslag til lov om ændring af straffeloven (Mindre berigelsesforbrydelser m. v.).

I foreningens svar af 7. marts 1973 (j.nr. 9/1973) hedder det bl. a.: „... I bemærkningerne til lovforslaget udtales, at forslaget i første række tilsigter en almindelig sænkning af strafudmålingsniveauet på en række væsentlige områder inden for strafferetten. På denne baggrund må forslaget om ændring af straffelovens §§ 285 og 287 samt § 80 ses. Gennemføres disse forslag, udtales det side 3, spalte 2, vil det ad lovgivningsvejen være slået fast, at der skal ske en almindelig sænkning af strafudmålingsniveauet.

Det er efter Dommerforeningens opfattelse tvivlsomt, om det er juridisk holdbart at drage så vidtgående slutninger af lovforslagets vedtagelse. Til det spørgsmål, om det vil være forsvarligt at gennemføre en moderat sænkning af det almindelige strafudmålingsniveau efter de retningslinier, som er angivet af arbejdsgruppen i kapitel 6 i „Betænkning nr. 650/1972 vedr. nogle af- og nedkriminaliserings-spørgsmål“, har Dommerforeningen taget stilling i sin skrivelse af 20. oktober 1972, hvortil man skal henvise. Dommerforeningen kan vedrørende dette spørgsmål tiltræde de udtalelser, som straffelovrådet har fremsat (side 34, spalte 1), hvori er anført, at vurderingen af udmålingsniveauet må foretages med relation til bestemte kategorier af lovovertrædelser eller i relation til den nærmere udformning af bestemte sanktionsarter. Det hedder videre i bemærkningerne til lovforslaget, at justitsministeriet gennem instrukser til anklagemyndigheden vil sikre, at denne bidrager til „den ønskede afdæmpning af strafudmålingsniveauet“. Dommerforeningen må med henvisning til det foran anførte opfordre til nogen varsomhed i så henseende. Der er med hensyn til udmålingsniveauet for bestemte lovovertrædelser (arbejdspladstyverier, stillingsunderslæb, socialbedrageri, brugstyveri, butikstyveri og afbetalingsunderslæb) allerede i domspraksis sket visse lempelser, og det må forventes, at denne udvikling vil fortsætte, ligesom det må antages, at domstolene i stadigt videre omfang vil gøre anvendelse af betinget dom, men dette er ikke ensbetydende med en generel sænkning af strafudmålingsniveauet. Hvad specielt angår anvendelse af betinget dom for forsættlig vold, kan Dommerforeningen tiltræde straffelovrådets udtalelse side 20, hvorefter der ikke er tilstrækkeligt grundlag for den konklusion, at betinget dom som af arbejdsgruppen anført bør anvendes „i langt videre omfang, end det nu er tilfældet“.

Dommerforeningen skal derefter gøre nogle bemærkninger til den del af lovforslaget, som ifølge bemærkningerne i særlig grad skulle hjemle en almindelig sænkning af strafudmålingsniveauet, nemlig

de foreslåede ændringer af straffelovens §§ 80, 285 stk. 1 og 287.

Ad § 1 nr. 8, ændret affattelse af § 80 stk. 1.

Dommerforeningen kan ikke anbefale den foreslåede ændring af straffelovens § 80. Foreningen skal herom henvise til sin udtalelse side 2 i skrivelse af 20. oktober 1972, hvori bl. a. udtales: „Den foregående vandel er ved vurderingen et led i det samlede hele og bør være det.“ Foreningen kan i det hele tiltræde den argumentation, som er fremført af straffelovrådets flertal side 23, spalte 1.

Ad § 1 nr. 15, ændret affattelse af § 285 stk. 1.

Dommerforeningen kan ikke anbefale den foreslåede ændring, der indebærer, at strafferammen også i gentagelsestilfælde er fængsel i indtil 2 år, hvor den nu er fængsel indtil 3 år. Såfremt de straffetlige særforanstaltninger afskaffes, vil der utvivlsomt være et vist behov for udmåling af straffe på mellem 2 og 3 år i gentagelsestilfælde, og anvendelsen af straffelovens § 286 bør efter Dommerforeningens opfattelse forbeholdes tilfælde, der markant adskiller sig fra de almindelige tilfælde af berigelseskriminalitet. Dommerforeningen kan derfor i det hele tiltræde den udtalelse, som er givet side 25-26, fra de tre medlemmer af straffelovrådet, der går ind for at bevare en gentagelsesregel.

Ad § 1, nr. 16, ændret affattelse af straffelovens § 287.

Dommerforeningen kan tiltræde forslaget i den form, hvori det nu foreligger.

Til de øvrige forslag, som lovforslaget indeholder, bemærkes følgende:

Ad § 1, nr. 5, ændret affattelse af § 40.

Dommerforeningen kan tiltræde forslaget i § 40 stk. 1, hvorefter det overlades til domstolene at bestemme, hvorledes der skal forholdes over for en prøveløsladt, som i prøvetiden har begået nyt strafbart forhold. Dommerforeningen kan endvidere tiltræde, at afgørelse om genindsættelse på grund af andre vilkårsovertrædelser fortsat træffes af justitsministeren.

Ad § 1, nr. 7, ændret affattelse af § 46 stk. 2.

Dommerforeningen skal henvise til sin skrivelse af 20. oktober 1972, hvori bl. a. er anført, at det havde været ønskeligt, om hele spørgsmålet om anvendelse af straffecelle kunne være taget op til overvejelse i bredere sammenhæng.

Ad § 1 nr. 14, ændring af § 278.

Dommerforeningen kan tiltræde forslaget i den udformning, hvori det nu foreligger.

Til de øvrige ændringsforslag har foreningen ingen bemærkninger at fremsætte.“

MORARENTER

Justitsministeriet har hørt Dommerforeningen om „Betænkning nr. 652/1972 om morarenter“.

I skrivelse af 27. november 1972 (j.nr. 68/72) har foreningen bl. a. udtalt:

„.... Udvalget har foreslået at løse problemet ved i købelovens § 38 og gældsbrevslovens § 62 at indføre en variabel rente, således at renten beregnes efter en rentefod, der svarer til den til enhver tid fastsatte officielle diskonto med et tillæg på 2 pct. Forslaget indebærer, at en hovedstol, hvis afvikling strækker sig over et vist længere tidsrum, inden for dette skal ændre forrentning måske flere gange og på de helt tilfældige tidspunkter, da der gennemføres en ændring af diskontoen. Ved kontrol af renteberegningen skal man således have datoerne for diskontoændringer på rede hånd og skal udregne renten for dageantal af varierende størrelse. Et flertal af bestyrelsen har fundet, at en regel af dette indhold i praksis vil medføre betydelige vanskeligheder. Flertallet henviser således til, at domstolene i de i praksis meget talrige udeblivelsessager kontrollerer den påståede renteberegning, og til det besvær, som den foreslåede regel må antages at ville medføre for rekvirenterne i fogedsager, de mødende advokater og i et vist omfang for fogden. Med henvisning hertil har der under voteringen været udtalt en ikke ringe sympati for den norske regel, hvorefter morarenten fastsættes af den administrative myndighed. Under en sådan regel ville morarentens størrelse kunne fastsættes for længere tidsrum ad gangen og burde kun ændres – og ikke med halve procenter – når der igennem længere tid havde kunnet påvises en mærkbar forskel mellem morarenten og det gældende renteniveau.

Et mindretal inden for bestyrelsen er ikke betænkelig ved forslaget om en variabel rente og henviser blandt andet til, at domstolene ved affattelsen af domskonklusioner formentlig vil benytte en tilsvarende formulering som sket ved højesteretsdommen i U.f.R. 1971 side 633, hvori det siges: „med renter 2 % over Nationalbankens diskonto fra, til betaling sker“. Der vil i så fald

ikke opstå særlige vanskeligheder ved domsformuleringen.

Efter såvel lov nr. 186 af 4/6-1964 om fremgangsmåden ved ekspropriation vedrørende fast ejendom § 22 som Naturfredningslov nr. 314 af 18/4-1969 § 21, stk. 4, forrentes de tilkendte erstatningsbeløb med 1 % højere rente end den af Nationalbanken fastsatte diskonto, der var gældende på henholdsvis ekspropriationstidspunktet og datoen for afsigelsen af fredningsnævnets kendelse. Ved udformningen af disse regler har man således af praktiske hensyn fastlagt renten med udgangspunkt i en bestemt dato. Foreningen mener med henvisning hertil at burde gøre opmærksom på, at de praktiske fordele, som er forbundet med, at der i ét skyldforhold kun skal regnes med én rentesats, kunne begrunde at overveje en regel udformet på tilsvarende vis som i de oven for anførte lovbestemmelser, således at renten skulle begynde at løbe fra det tidspunkt, da renter efter de af udvalget fremsatte forslag til ændret affattelse af købelovens § 38 og gældsbrevslovens § 62 begynder at løbe.“

Der henvises nu til lov nr. 212 af 26. april 1973.

III

Samarbejdet med dommere i andre lande

Den internationale Dommerunion (Union internationale des Magistrats)

I tiden fra den 13.-15. oktober 1972 afholdt unionen verdenskon- gres for dommere i Nice. Der var deltagere fra langt flere lande end medlemslandene og også fra flere østlande. Man behandlede dels et spørgsmål om strukturel tilpasning af det juridiske system til den moderne kriminalrets mål og dels den ekstra-judicielle uddannelse og efteruddannelse af dommere. På grundlag af paneldiskussioner, hvor alle forskellige retssystemer var repræsenterede, blev begge emner genstand for udførlig debat i plenarmøder, hvorefter der vedtoges resolutioner. I det centralrådsmøde, som afholdtes i forbindelse hermed, blev reorganiseringen af de tre studiekommis- sionsmøde i Brügge i oktober 1973 fastlagt. Som vicepræsident i unionen valgtes landsdommer Frandsen.

I Brügge behandler første studiekommisjon spørgsmål om læg- dommers medvirken, anden studiekommisjon spørgsmål om pro- cesforberedelse og tredje studiekommisjon spørgsmål om straffe- reformer. I kommissionerne deltager landsdommerne Frandsen og Jørgen Svendsen samt formanden.

I unionens kursus i Perugia i Italien i september 1973 deltog Borch Jacobsen, Århus by- og herredsret.

Den svenske dommerforening afholdt sit årsmøde i Stockholm den 27.-28. oktober 1972. I mødet deltog formanden, dommer Car- sten Jepsen.

Efter indbydelse fra *De europæiske fællesskabers domstol i Luxemburg* deltog 5 dommere fra Danmark i et møde for dommere fra medlemslandene i Luxemburg den 3.-4. april 1973. De danske deltagere var højesteretsdommer H. Schaumburg, landsdommer Tor- ben Jensen, Østre landsret, landsdommer G. Simonsen, Vestre lands- ret, vicepræsident Tage Schelle, Sø- og handelsretten i København og dommer Carsten Jepsen. Mødet blev ledet af præsidenten for

fællesskabernes domstol, R. Lecourt. Professor Max Sørensen yde- de den danske delegation stor hjælp ved introduktionen i domsto- lens virke.

Fra *den tyske dommerforening, afdelingen for landet Hessen*, fore- lå der i år en indbydelse til at deltage i et seminar, som afholdtes i Det europæiske akademi i Otzenhausen fra den 31. maj til den 2. juni 1973 med emnet Straffuldbyrdelse og samfund. I mødet del- tog fra dansk side byretsdommer Kurt Haulrig og kontorchef i fæng- selsdirektoratet Bodil Lauesen.

I *Europarådets* seminar om domspraksis i straffesager i Stras- bourg den 17.-20. september 1973 deltog dommer K. Iversen, Odense by- og herredsret.

IV

Den danske dommerstand

*Dødsfald, afskedigelser, forflyttelser og udnævnelser i tiden
fra den 1. august 1972 til den 1. august 1973*

Afdøde dommere.

Ivan Willy Andersen, tidligere dommer i Østre landsret, død den 2. oktober 1972.
Ernst Colov, tidligere dommer i Højesteret, død den 3. oktober 1972.
Tyge Terkildsen, dommer i Østre landsret, død den 27. november 1972.
Louis le Maire, dr. jur., dommer i Højesteret, død den 25. december 1972.
R. Ole Sørensen, tidligere dommer i Køge, død den 5. februar 1973.
R. Johs. Dyreborg, civildommer i Slagelse, død den 22. maj 1973.
Anton Nielsen, tidligere dommer i Hobro, død den 27. juni 1973.

Afgåede dommere.

Jens Blegvad Jensen, Randers herredsret.
Thorkild Roepstorff, Østre landsret.
Otto Lund-Andersen, Østre landsret.
Asbjørn Habersaat, Fåborg.
Sigurd Møller, Kjellerup.
Frits Schjøtt, Vestre landsret.
Erik Westerkjær, Østre landsret.
Thorkild Haagen, Hjørring.
Torben R. Møller, Rødovre.
Tage Worsaae, Vordingborg.
Halvor Fogh, Tønder.

Udnævnelser.

Retsassessor *Sverre Mondrup*, dommer i Københavns byret den 1. september 1972.
Ekspeditionssekretær *Erik Riis*, justitsministeriet, dommer i Københavns byret den 1. april 1973.
Ekspeditionssekretær *Christian Jul Kjærsgaard*, justitsministeriet, dommer i Københavns byret den 1. august 1973.

Retsassessor *Poul Stampe Jakobsen*, dommer i Københavns byret den 1. april 1973.
Retsassessor *Anne Cathrine Kjær*, dommer i Lyngby rets 2. afdeling den 1. april 1973.
Fuldmægtig hos rigsadvokaten, *Hans Christian Beck*, kriminaldommer i Glostrup den 1. april 1973.
Retsassessor *Mogens Lorentzen*, dommer i Rønne den 1. april 1973.
Retsassessor *Christian Siersted*, dommer i Odense by- og herredsret den 1. april 1973.
Retsassessor *Christian Juhl*, dommer i Odense by- og herredsret den 1. april 1973.
Retsassessor *Ole Jensen*, kriminaldommer i Fredericia den 1. april 1973.
Retsassessor *Børge Nøhr*, dommer i Horsens by- og herredsrets 2. afdeling den 1. april 1973.
Retsassessor *Christian Ejler Andersen*, dommer i Herning by- og herredsrets 2. afdeling den 1. april 1973.
Retsassessor *Jørgen Jensen*, dommer i Århus by- og herredsret den 1. april 1973.
Retsassessor *Knud Christian Hornemann*, dommer i Århus by- og herredsret den 1. april 1973.
Retsassessor *Peter Bruun Nielsen*, dommer i Kjellerup den 1. april 1973.
Retsassessor *Axel Holck-Christiansen*, dommer i Randers herredsret den 1. april 1973.
Retsassessor *Kaj Schmidt*, dommer i Aalborg by- og herredsret den 1. april 1973.
Retsassessor *Knud Marstal*, dommer i Aalborg by- og herredsret den 1. april 1973.
Retsassessor *Erik Skriver*, dommer i Aalborg by- og herredsret den 1. april 1973.
Retsassessor *Valdemar Kersting*, kriminaldommer i Hjørring den 1. april 1973.
Retsassessor *Thorkil Pape*, dommer i Vestre landsret den 1. maj 1973.
Retsassessor *Hilmar Vagner Nielsen*, dommer i Horsens by- og herredsrets 1. afdeling den 1. juli 1973.
Retsassessor *Poul Henrik Raaschou*, dommer i Rødovre den 1. juli 1973.
Retsassessor *Bent Skade*, dommer i Vordingborg den 1. august 1973.

Forflyttelser.

Torben Jensen, Københavns byret, dommer i Østre landsret den 1. oktober 1972.

Arne Holmstrup, Københavns byret, dommer i Østre landsret den 1. december 1972.

Johannes Bangert, Københavns byret, dommer i Østre landsret den 1. januar 1973.

Poul Høeg, Østre landsret, dommer i Højesteret den 1. marts 1973.

Ove Brink, Københavns byret, dommer i Østre landsret den 1. marts 1973.

Frans Weber, Københavns byret, dommer i Østre landsret den 1. marts 1973.

Eli Caspersen, Odense herredsret, præsident for Odense by- og herredsret den 1. april 1973.

Frode Linde, Aalborg, præsident for Aalborg by- og herredsret den 1. april 1973.

Børge Andersen, Københavns byret, dommer i Ballerup rets 2. afdeling den 1. april 1973.

Kai Bøggild, Københavns byret, dommer i Tårnby den 1. april 1973.

Lis Lauritsen, Københavns byret, kriminaldommer i Hillerød den 1. april 1973.

Ellen Harhorn, Høng, kriminaldommer i Slagelse den 1. april 1973.

Poul Birger Nielsen, Kerteminde, dommer i Odense by- og herredsret den 1. april 1973.

Jørgen Freksen, Bogense, dommer i Odense by- og herredsret den 1. april 1973.

Christian Bjerre, Løgumkloster, dommer i Odense by- og herredsret den 1. april 1973.

Ole Mitens, Nexø, dommer i Fåborg den 1. april 1973.

Morten Hastrup, Ikast, dommer i Herning by- og herredsrets 3. afdeling den 1. april 1973.

Willy Borberg, Hammel, dommer i Århus by- og herredsret den 1. april 1973.

Niels Tage Jærndal, Hornslet, dommer i Århus by- og herredsret den 1. april 1973.

Torben Gelting, Løgstør, dommer i Fjerritslev den 1. april 1973.

K. T. Andreassen, Nørresundby, dommer i Aalborg by- og herredsret den 1. april 1973.

Hans Ringberg, Horsens, civildommer i Hjørring den 1. juni 1973.

V

Dommerforeningens regnskab

Oversigt for tiden 1. august 1970—31. juli 1973.

Udgifter:	1970/71	1971/72	1972/73
Arsmødet	23.927,30	17.751,75	22.490,36
Bestyrelsen	1.395,55	1.697,69	1.454,60
Årsberetningen	5.561,50	5.370,50	5.750,00
Dansk Statsebedsmænds Samråd	13.200,00	13.200,00	
Den internationale Dommerunion	756,75	749,56	651,56
Understøttelser			7.500,00
Kontorudgifter	854,43	913,38	517,70
Andre udgifter	6.026,77	1.868,75	4.539,06
	<u>51.782,30</u>	<u>41.551,63</u>	<u>42.903,28</u>
Indtægter:	69.237,55	74.490,02	77.856,98
Overskud	17.455,25	32.938,39	34.953,70
Beholdning pr. 31. juli 1971-73	54.936,62	85.500,01	120.453,71

Foreningens medlemstal den 1. august 1973:

Højesteret	15
Østre landsret	36
Vestre landsret	20
Sø- og handelsretten i København	2
Københavns byret	26
By- og herredsretterne uden for København	136
Færøerne	1
Grønland	1
	<u>237</u>
Afgåede dommere	88
Samlet medlemstal	<u>325</u>